

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กองการเจ้าหน้าที่ กลุ่มสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง โทร./โทรสาร ๐ ๒๕๗๙ ๘๕๑๓

ที่ กษ ๐๙๐๒/ ว ๓๐๕ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือก

เรียน ลนท./ผอ.กอง/สถาบัน/สำนัก/ศทส./สอพ. ๑ - ๘/สขช./กตบ./กพร./สนท./กปร./กกย. และ กวม.

สอพ. ส่งคำขอเข้ารับการประเมินบุคคลเพื่อขอประเมินผลงานให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้นของ นางสาวพรรณีภา เปี้ยศรี ตำแหน่งนักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ (ตล.๙๘๒) กลุ่มงานวินิจฉัยศัตรูพืชกักกัน กลุ่มวินิจฉัยการกักกันพืช สอพ. ขอเข้ารับการประเมินบุคคลเพื่อประเมินผลงานให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการเกษตรชำนาญการ ตำแหน่งเลขที่และส่วนราชการเดิม ซึ่งกรมฯ ได้เห็นชอบการประเมินบุคคลแล้ว เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๖

ขอประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือก ชื่อผลงาน พร้อมเค้าโครงผลงาน และสัดส่วนของผลงาน โดยสามารถดูเค้าโครงผลงาน (บทคัดย่อ) และสัดส่วนของผลงานได้จาก Website ของ กกจ. และหากประสงค์จะทักท้วงโปรดแจ้งที่ กกจ. ภายในเวลา ๓๐ วัน นับแต่วันประกาศ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นายปรัชญา วงษา)
ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่

แบบเสนอเค้าโครงผลงานและข้อเสนอแนวคิดที่เสนอเพื่อขอรับการประเมิน

๑. ผลงาน จำนวนไม่เกิน ๓ เรื่อง (โดยเรียงลำดับความดีเด่นหรือความสำคัญ)

ผลงานลำดับที่ ๑

เรื่อง ชนิดศัตรูพืชกักกันที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์คนำนำเข้าจากสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศ
นิวซีแลนด์

ทะเบียนวิจัยเลขที่ ๐๓-๐๔-๕๙-๐๒-๐๑-๐๐-๑๔-๖๓

ระยะเวลาดำเนินการ (เดือน ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการ) ตุลาคม ๒๕๖๒ - กันยายน ๒๕๖๔

สัดส่วนของผลงาน

รายชื่อ/ตำแหน่ง/สังกัดผู้ขอประเมิน/ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)	สัดส่วนของผลงาน	รับผิดชอบในฐานะ
นางสาวพรรณิภา เป็ชัยศรี นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ กลุ่มงานวินิจฉัยศัตรูพืชกักกัน กลุ่มวิจัยการกักกันพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช	๗๕ %	หัวหน้าการทดลอง
นางสาวจันทร์พิศ เดชหามาตย์ นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ กลุ่มงานวินิจฉัยศัตรูพืชกักกัน กลุ่มวิจัยการกักกันพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช	๕ %	ผู้ร่วมการทดลอง
นายวานิช คำพานิช นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานเฝ้าระวังศัตรูพืชกักกัน กลุ่มวิจัยการกักกันพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช	๕ %	ผู้ร่วมการทดลอง
นางสาววาสนา รุ่งสว่าง นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ กลุ่มงานวินิจฉัยศัตรูพืชกักกัน กลุ่มวิจัยการกักกันพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช	๕ %	ผู้ร่วมการทดลอง
นางสาวปรียาพรรณ พงศาพิชณ์ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานวินิจฉัยศัตรูพืชกักกัน กลุ่มวิจัยการกักกันพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช	๕ %	ผู้ร่วมการทดลอง
นางสาวทิพวรรณ กันหาญาติ นักวิชาการโรคพืชชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานבקเทรียวิทยา กลุ่มวิจัยการกักกันพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช	๕ %	ผู้ร่วมการทดลอง

เค้าโครงผลงาน (บทคัดย่อ)

คะน้า (*Brassica oleracea* L.) เป็นพืชวงศ์กะหล่ำ (Brassicaceae) จัดเป็นสิ่งก้ำกัตตามพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีความเสี่ยงที่จะมีศัตรูพืชกักกันและศัตรูพืชร้ายแรงติดปะปนมากับเมล็ดพันธุ์นำเข้าสร้างความเสียหายต่อพืชปลูกและระบบการเกษตรของประเทศไทย จึงดำเนินการศึกษานิตชนิดศัตรูพืชกักกันที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์คะน้านำเข้าจากสาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศนิวซีแลนด์ ผลจากการสุ่มตัวอย่างและตรวจสอบชนิดศัตรูพืชกักกันที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์คะน้านำเข้าจากสาธารณรัฐประชาชนจีนตรวจพบศัตรูพืช จำนวน ๓ ชนิด ได้แก่ เชื้อรา *Alternaria alternate*, *Alternaria brassicicola* และ *Alternaria raphani* ซึ่งเป็นชนิดศัตรูพืชที่มีรายงานพบในประเทศไทย และประเทศนิวซีแลนด์ตรวจพบศัตรูพืช จำนวน ๗ ชนิด ได้แก่ เชื้อรา *Alternaria alternate*, *Alternaria brassicicola*, *Alternaria raphani* และ *Cladosporium* sp. เป็นชนิดศัตรูพืชที่มีรายงานพบในประเทศไทย และวัชพืช *Phacelia tanacetifolia* และ *Galium* spp. เป็นวัชพืชที่ยังไม่รายงานพบในประเทศไทย และวัชพืช *Polygonum convolvulus* เป็นวัชพืชกักกันของประเทศไทย การตรวจวินิจฉัยศัตรูพืชชั้นละเอียดในห้องปฏิบัติการไม่พบร่องรอยการเข้าทำลายของแมลงศัตรูพืช และการปลูกเพื่อสังเกตอาการในโรงเรือนปลูกพืชไม่พบอาการของโรคหรือศัตรูพืช และการติดตามตรวจสอบศัตรูพืชภายหลังการนำเข้าในแปลงปลูกของเกษตรกรไม่พบศัตรูพืชที่มีความสำคัญด้านกักกันพืช สำหรับศัตรูพืชกักกันและศัตรูพืชร้ายแรงที่ตรวจพบดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ. กักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยดำเนินการเผาทำลาย หรือส่งกลับประเทศต้นทาง เพื่อป้องกันมิให้ศัตรูพืชกักกันเข้ามาตั้งรกราก แพร่ระบาด และทำความเสียหายในประเทศไทย จากการศึกษาสามารถนำข้อมูลของศัตรูพืชที่ตรวจพบไปเป็นฐานข้อมูลประกอบการนำไปใช้วิเคราะห์ความเสี่ยงเพื่อออกเงื่อนไขการนำเข้าจากประเทศต้นทาง การกำหนดมาตรการสุขอนามัยพืช และเพื่อให้เมล็ดพันธุ์ที่นำเข้ามาจำหน่ายยังประเทศไทยให้มีคุณภาพดี และป้องกันไม่ให้ศัตรูพืชกักกันเข้ามาแพร่ระบาดในประเทศไทย

ผลงานลำดับที่ ๒

เรื่อง การติดตามวัชพืชกักกันแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเพื่อการส่งออกในฤดูผลิต ปี ๒๕๖๔/๖๕

ทะเบียนวิจัยเลขที่ โครงการแก้ไขปัญหการนำเข้าและส่งออกสินค้าเกษตร

ระยะเวลาดำเนินการ (เดือน ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการ) ตุลาคม ๒๕๖๔ - กันยายน ๒๕๖๕

สัดส่วนของผลงาน

รายชื่อ/ตำแหน่ง/สังกัดผู้ขอประเมิน/ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)	สัดส่วนของผลงาน	รับผิดชอบในฐานะ
นางสาวพรรณนิภา เปชัยศรี นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ กลุ่มงานวินิจฉัยศัตรูพืชกักกัน กลุ่มวิจัยการกักกันพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช	๗๐ %	หัวหน้าการทดลอง
นายวานิช คำพานิช นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานเฝ้าระวังศัตรูพืชกักกัน กลุ่มวิจัยการกักกันพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช	๑๐ %	ผู้ร่วมการทดลอง
นางสาวชลธิชา รักใคร่ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ กลุ่มวิจัยการกักกันพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช	๕ %	ผู้ร่วมการทดลอง
นางโสภา มีอำนาจ นักวิชาการเกษตรชำนาญการ กลุ่มงานวินิจฉัยศัตรูพืชกักกัน กลุ่มวิจัยการกักกันพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช	๕ %	ผู้ร่วมการทดลอง
นางสาวจันทร์พิศ เดชหามาตย์ นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ กลุ่มงานวินิจฉัยศัตรูพืชกักกัน กลุ่มวิจัยการกักกันพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช	๕ %	ผู้ร่วมการทดลอง
นายदनัย ชัยเรือนแก้ว นักวิชาการเกษตรชำนาญการ กลุ่มงานเฝ้าระวังศัตรูพืชกักกัน กลุ่มวิจัยการกักกันพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช	๕ %	ผู้ร่วมการทดลอง

เค้าโครงผลงาน (บทคัดย่อ)

ประเทศไทยมีศักยภาพในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดที่มีคุณภาพสำหรับใช้ในประเทศและส่งออก ซึ่งการส่งออกเมล็ดพันธุ์มีเงื่อนไขการนำเข้าทางกักกันพืชและข้อกำหนดทางด้านสุขอนามัยพืชของประเทศผู้นำเข้า โดยต้องการให้ประเทศผู้ส่งออกให้การรับรองสุขอนามัยพืชกับเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดก่อนส่งออก ที่ต้องระบุให้ปลอดจากศัตรูพืชกักกัน (Quarantine pests) ที่ระบุชนิดตามเงื่อนไขนำเข้าของประเทศผู้นำเข้า ปลายทาง โดยผ่านการตรวจรับรองการปลอดวัชพืชตามเงื่อนไขของประเทศคู่ค้า เช่น *Orobanche* spp. *Striga* spp. หรือวัชพืชกักกันชนิดอื่น ๆ ที่มีขนาดเล็ก อาจมีโอกาสที่วัชพืชจะติดปะปนไปกับเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดได้ทำให้ไม่สามารถส่งออกข้าวโพดได้ตามเงื่อนไขของประเทศคู่ค้าจึงต้องดำเนินการสำรวจวัชพืชกักกันในแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดก่อนการส่งออกเพื่อสนับสนุนการส่งออกเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดไปยังต่างประเทศ โดยวางแผนการสำรวจตามมาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรการสุขอนามัยพืช ฉบับที่ ๖ แบบเฉพาะเจาะจง ระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๖๔ - กันยายน ๒๕๖๕ ในพื้นที่แปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด จำนวน ๒๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน แพร่ น่าน ลำพูน ลำปาง อุตรดิตถ์ สุโขทัย ตาก เพชรบูรณ์ พิษณุโลก กำแพงเพชร นครสวรรค์ สกลนคร นครราชสีมา ขอนแก่น ชัยภูมิ บุรีรัมย์ หนองคาย อุบลราชธานี สุพรรณบุรี สระบุรี และ ลพบุรี รวม ๒,๓๕๘ แปลง พื้นที่ ๑๘,๖๕๒ ไร่ ผลการสำรวจไม่พบวัชพืชกักกัน ได้แก่ *Crisium arvense*, *Lolium* spp., *Orobanche* spp. และ *Striga* spp. ในแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด วัชพืชที่พบส่วนใหญ่เป็นวัชพืชที่พบทั่วไปในแปลงปลูกข้าวโพดจึงทำให้สามารถส่งออกเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดไปยังต่างประเทศได้ตามเงื่อนไขของประเทศคู่ค้า อย่างไรก็ตามจะต้องดำเนินการสำรวจและเฝ้าระวังวัชพืชในแปลงปลูกพืชอาศัยชนิดอื่นเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลสถานภาพของวัชพืชกักกันในประเทศไทยที่เป็นปัจจุบัน และเพื่อที่จะคงสภาพพื้นที่ปลอดศัตรูพืช ที่ได้จากการสำรวจติดตามศัตรูพืชอย่างต่อเนื่อง

๒. ข้อเสนอแนวคิด จำนวน ๑ เรื่อง

เรื่อง การสำรวจและเฝ้าระวังวัชพืช *Fallopia convolvulus* (L.) Á. Löve ในประเทศไทย

๓. ชื่อผลงานเผยแพร่ (ถ้ามี)

๑. ชนิดศัตรูพืชกักกันที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์ค่านำเข้าจากประเทศนิวซีแลนด์
๒. ชนิดศัตรูพืชกักกันที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์ฝักขี้หนำเข้าจากสหรัฐอเมริกา
๓. ชนิดศัตรูพืชกักกันที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์ฝักกาดกวางตุ้งนำเข้าจากประเทศนิวซีแลนด์และสาธารณรัฐประชาชนจีน
๔. เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง การประเมินความต้านทานของพันธุ์มันสำปะหลังที่นำเข้าจากประเทศไนจีเรียต่อเชื้อ Sri Lankan cassava mosaic virus สาเหตุโรคใบด่างมันสำปะหลังในสภาพโรงเรือน
๕. การประเมินความต้านทานของพันธุ์มันสำปะหลังที่นำเข้าจากประเทศไนจีเรียต่อเชื้อ Sri Lankan cassava mosaic virus สาเหตุโรคใบด่างมันสำปะหลังในสภาพโรงเรือน
๖. การสำรวจของหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด *Spodoptera frugiperda* (J.E. Smith, ๑๗๙๗) (Lepidoptera: Noctuidae) และการทดสอบพืชอาหารในประเทศไทย
๗. เอกสารประกอบการสอน เรื่อง การตรวจสอบสุขภาพเมล็ดพันธุ์พืช
๘. เอกสารประกอบการสอน เรื่อง วิธีการทดสอบความต้านทานโรคใบด่างมันสำปะหลังด้วยวิธีการเสียบยอด

๔. ชื่อเอกสารวิชาการ (ถ้ามี)

เรื่อง -

แบบการเสนอข้อเสนอนโยบายการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน

ชื่อผู้ขอประเมิน นางสาวพรณิภา เป็ชัยศรี ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ (ตำแหน่งเลขที่ ๙๘๒) สังกัด กลุ่มงานวินิจฉัยศัตรูพืชกักกัน กลุ่มวิจัยการกักกันพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช
ขอประเมินบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการ (ตำแหน่งเลขที่ ๙๘๒) สังกัด กลุ่มงานวินิจฉัยศัตรูพืชกักกัน กลุ่มวิจัยการกักกันพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร

๑. เรื่อง การสำรวจและเฝ้าระวังวัชพืช *Fallopia convolvulus* (L.) Á. Löve ในประเทศไทย

๒. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยในฐานะที่เป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization, WTO) ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขอนุสัญญาว่าด้วยการอารักขาพืชระหว่างประเทศ (International Plant Protection Convention, IPPC) ซึ่งกำหนดมาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรการสุขอนามัยพืช (FAO, ๒๐๑๘) มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการเข้ามา และ/หรือ การแพร่กระจายของศัตรูพืชกักกัน (Quarantine pest) หรือเพื่อสกัดกั้นผลกระทบทางเศรษฐกิจของศัตรูพืชที่ไม่ใช่ศัตรูพืชกักกันที่ต้องมีการควบคุม (Regulated non-quarantine pest) รวมทั้งข้อกำหนดการนำเข้าด้านสุขอนามัยพืชนำเข้า ที่มาจากการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชของสินค้านั้น และเช่นเดียวกันกับการส่งออกสินค้าพืชไปยังประเทศที่ยังไม่เคยอนุญาตนำเข้ามาก่อนต้องส่งมอบข้อมูลสินค้าพืชนั้นและบัญชีรายชื่อศัตรูพืช (Pest list) ที่เกี่ยวข้องเพื่อการทำการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชของประเทศปลายทาง และป้องกันปัญหาเนื่องจากความตกลงว่าด้วยการใช้บังคับมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures, SPS Agreement) ซึ่งกำหนดให้ประเทศสมาชิก WTO มีสิทธิ์กำหนดหรือใช้มาตรการใด ๆ สำหรับการนำเข้าสินค้า เพื่อป้องกันชีวิตหรือสุขภาพสัตว์หรือพืชจากความเสียหายของโรคและแมลงศัตรูพืชที่ทำให้เกิดโรคหรือเป็นพาหะของโรค และเพื่อป้องกันหรือจำกัดความเสียหายอื่น ๆ จากการเข้ามา (Entry) การตั้งรกราก (Establishment) แพร่ระบาด (Spread) ของศัตรูพืช สำหรับประเทศไทยได้กำหนดให้กรมวิชาการเกษตรที่ทำหน้าเป็นองค์กรอารักขาพืชแห่งชาติ (National Plant Protection Organization; NPPO) โดยหนึ่งในความรับผิดชอบต้องเฝ้าระวังพืชปลูกที่อยู่ทั้งในพื้นที่เพาะปลูก (ไร่ นา แปลงพืชขนาดใหญ่ แปลงเพาะชำ สวน เรือนกระจก และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ) และพื้นที่ป่า รวมทั้งพืชและผลผลิตพืชต่าง ๆ ในคลังเก็บสินค้า หรือในการขนส่ง เพื่อรายงานการเกิดขึ้น (occurrence) การระบาด (outbreak) การแพร่กระจาย (spread) ของศัตรูพืชต่าง ๆ และการควบคุมศัตรูพืชเหล่านั้น และปกป้องรักษาพื้นที่ที่อยู่ในอันตราย กำหนดที่ตั้ง บำรุงรักษา เฝ้าระวังพื้นที่ปลอดศัตรูพืช และพื้นที่ที่มีความแพร่กระจายของศัตรูพืชต่ำ ในปัจจุบันประเทศไทยมีการนำเข้าสินค้าเกษตร ได้แก่ เมล็ดพันธุ์พืช ส่วนขยายพันธุ์พืช และผลผลิตพืช จากหลายประเทศทั่วโลกในแต่ละปีเป็นปริมาณจำนวนมาก โดยเฉพาะเมล็ดพันธุ์ผักและพืชไร่ รวมทั้งหัวพันธุ์ ผัก ผลไม้ และไม้ดอก ซึ่งเมล็ดพันธุ์หรือพืชที่นำเข้าอาจเป็นพาหะของศัตรูพืชร้ายแรงที่ยังไม่มีรายงานพบในประเทศไทย อีกทั้งสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศมีการเปลี่ยนแปลงไปอาจมีศัตรูพืชชนิดใหม่และพืชรุกรานต่างถิ่นติดเข้ามาพร้อมกับสินค้าเกษตรที่นำเข้ามาตั้งรกราก แพร่ระบาด ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ภาคการเกษตรและเกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ โดยการศึกษาและการสำรวจแบบติดตามข้อมูลศัตรูพืชในแหล่งปลูกเพื่อเป็นการเฝ้าระวัง (Surveillance) ตามมาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรการสุขอนามัยพืช ฉบับที่ ๖ (ISPM No. ๖ surveillance)

เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลศัตรูพืชชนิดใดชนิดหนึ่งในพื้นที่ เพื่อให้ได้ข้อมูลสถานภาพของศัตรูพืชที่เป็นปัจจุบัน โดยข้อมูลดังกล่าวนำไปใช้เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช สนับสนุนเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กำหนดเงื่อนไขด้านมาตรการสุขอนามัยพืช การรักษาสถานภาพของศัตรูพืช หรือการรับรองพื้นที่ปลอดศัตรูพืชที่ดำเนินการโดยองค์กรอารักขาพืชแห่งชาติ

วัชพืช *Fallopia convolvulus* (L.) Á. Löve (black bindweed) ชื่อพ้อง *Polygonum convolvulus* L. จัดอยู่ในวงศ์ Polygonaceae เป็นศัตรูพืชกักกันพืชของประเทศไทย ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดศัตรูพืชเป็นสิ่งต้องห้าม ตามพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ (ฉบับที่ ๖) และ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ และถูกจัดเป็นวัชพืชร้ายแรงในหลายประเทศ (Gooch, ๑๙๖๓; Bogdan, ๑๙๖๕) โดยมักเป็นวัชพืชร้ายแรงในธัญพืช พืชผัก และพืชสวน (FAO, ๒๐๑๕) *F. convolvulus* สามารถผลิตเมล็ดจำนวนมากและมักจะแยกจากเมล็ดพืชได้ยาก เนื่องจากมีขนาดใกล้เคียงกันกับพืชปลูกจึงเป็นปัญหาต่อการส่งออกเป็นอย่างมาก และมีรายงานจากกลุ่มวิจัยการกักกันพืชว่าการตรวจพบเมล็ดวัชพืช *F. convolvulus* บนเปื้อนมากับเมล็ดพันธุ์ผักนำเข้ามาในประเทศไทย ปัจจุบันมีการระบุว่าเป็นวัชพืชร้ายแรงที่รุกรานในสาธารณรัฐโดมินิกัน คิวบา ออสเตรเลีย นิวแคลิโดเนีย และนิวซีแลนด์ (Webb et al., ๑๙๘๘; MacKee, ๑๙๙๔; Wilson, ๒๐๐๘; Acevedo-Rodriguez and Strong, ๒๐๑๒) และทำให้สูญเสียผลผลิตในมันฝรั่ง น้ำตาลบีท พืชผัก ไร่ถั่ว และสวนผลไม้ ซึ่งจากการแข่งขันของวัชพืช *F. convolvulus* สามารถทำให้ผลผลิตพืชผลลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแปลงที่มีการระบาดของสูง (Friesen and Shebeski, ๑๙๖๐; Nakoneshny and Friesen, ๑๙๖๑; Dosland and Arnold, ๑๙๖๖; Fabricius and Nalewaja, ๑๙๖๘) Friesen and Shebeski (๑๙๖๐) รายงานว่าการมีวัชพืช *F. convolvulus* ๕๖ และ ๒๑๐ ต้นต่อตารางเมตร ขึ้นแข่งขันในแปลงปลูกสามารถลดผลผลิตของข้าวสาลีลงได้ ๑๕ และ ๒๕ เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ โดยน้ำหนักเมล็ดพืชและปริมาณโปรตีน อาจได้รับผลกระทบในทางลบเช่นกัน (Nakoneshny and Friesen, ๑๙๖๑; Gruenhagen and Nalewaja, ๑๙๖๙) และยังขัดขวางการทำงานของเครื่องจักรกลการเกษตร (Forsberg and Best, ๑๙๖๔) นอกจากนี้ความหนาแน่นของวัชพืชที่สูงสามารถเพิ่มความชื้นของเมล็ดพืชที่เก็บเกี่ยวได้ (Neururer, ๑๙๖๑) ในประเทศแคนาดา มีรายงานว่าวัชพืชที่มีการตรวจพบมากที่สุดชนิดหนึ่ง โดยเกิดขึ้นใน ๖๐ - ๘๐ เปอร์เซ็นต์ ของทุ่งนาทั้งหมด ในจังหวัดอัลเบอร์ตา แมนิโทบา ซัสแคตเชวัน และเกาะปริงซ์เอ็ดเวิร์ด (Hume et al., ๑๙๘๓) วัชพืช *F. convolvulus* มีถิ่นกำเนิดในยูเรเชีย พบได้ทั่วไปในอเมริกาใต้ แอฟริกา เอเชีย การกระจายทางภูมิศาสตร์มีตั้งแต่ประเทศญี่ปุ่น ประเทศอิหร่าน ไปจนถึงอินเดียและอินโดนีเซีย และยังสามารถพบได้ในประเทศออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์ (Holm et al., ๑๙๙๑) พบได้ทั่วไปทั้งพื้นที่ทำการเกษตรและไม่ทำการเกษตรในยุโรปและอเมริกาเหนือ (Franzini, ๑๙๘๒) โดยเมล็ดพันธุ์สามารถแพร่กระจายไปกับเครื่องจักรการเกษตร ลม สัตว์ และน้ำ หรือปนเปื้อนไปกับเมล็ดพืช ผลไม้ เสื้อผ้า และกระเป๋าของมนุษย์ เช่นการปนเปื้อนไปกับข้าวสาลี ธัญพืช หรือพืชอื่น ๆ (FAO, ๒๐๑๕) เป็นวัชพืชใบกว้าง เถาเลื้อย อายุฤดูเดียว ต้นลำต้นเรียวยาว มีปล้องยาว แตกแขนงได้ดีตั้งแต่โคนอย่างอิสระ เรียบถึงหยาบเล็กน้อย สีเขียวหรือบางครั้งมีสีแดง ทอดเลื้อยไปตามพื้นหรือพันรอบต้นไม้อื่น ๆ ใบเรียงสลับกัน ก้านใบยาว รูปไข่กลับ ปลายแหลม รูปหัวใจหรือลูกศร ดอกมีขนาดเล็ก และจัดกลุ่มเป็นกระจุกที่ซอกใบ ก้านดอกสั้นเป็นปล้องใกล้ปลายด้านบน มีสีขาวอมเขียว ขาว หรือชมพูอ่อน ผลเป็นรูปสามเหลี่ยม ผลแบบแห้งเมล็ดล่อน (achene) ยาว ๓-๔ มิลลิเมตร มีโคนป้านและยอดแหลม มีรูเป็นรูเล็ก ๆ สีน้ำตาลอมดำ มีศักยภาพในการผลิตได้ถึง ๓๐,๐๐๐ เมล็ด/ต้น ซึ่งสามารถขยายพันธุ์ได้ด้วยเมล็ดเท่านั้น เมล็ดมีการพักตัวขั้นต้นที่ลึกเป็นเวลาหลายเดือน (Zwenger, ๑๙๘๗) เนื่องจากส่วนใหญ่มาจากเปลือกแข็ง ซึ่งจำกัดการแลกเปลี่ยนก๊าซและน้ำ และทำหน้าที่เป็นอุปสรรคต่อการงอก (Ransom, ๑๙๓๕; Timson, ๑๙๖๖) ภายใต้สภาพไร้อากาศส่วนใหญ่จะ

งอกในปีแรก (Chepil, ๑๙๔๖) แต่เมล็ดอาจคงอยู่ในดินได้นานหลายปี (Holm *et al.*, ๑๙๙๑) Chippendale และ Milton (๑๙๓๔) พบเมล็ดพันธุ์ที่มีชีวิตอยู่ของ *F. convolvulus* อยู่ในดินใต้ทุ่งหญ้านานถึง ๒๒ ปี ต้นกล้าจะงอกออกมาตลอดฤดูปลูก โดยปกติจะงอกที่ความลึกในดินระหว่าง ๖ ถึง ๕๑ มิลลิเมตร แต่ Forsberg and Best (๑๙๖๔) รายงานว่าเมล็ดที่อยู่ลึกถึง ๑๙ เซนติเมตร ยังสามารถงอกได้ เมล็ดงอกได้ในช่วงอุณหภูมิ ๒ - ๓๐ องศาเซลเซียส แต่งอกได้ดีในช่วงอุณหภูมิ ๕ - ๑๕ องศาเซลเซียส สามารถเจริญเติบโตได้ในดินหลายชนิด (Hume *et al.*, ๑๙๘๓) และสภาพอากาศและดินที่หลากหลาย เมื่อเริ่มงอกเป็นต้นแล้วสามารถเจริญเติบโตและแพร่ได้อย่างรวดเร็ว แม้แต่ต้นที่มีขนาดเล็กก็สามารถผลิตเมล็ดได้ในเวลาอันสั้น และยังสามารถงอกได้ตลอดฤดูปลูก Forsberg and Best (๑๙๖๔) รายงานว่า ต้นกล้าที่งอกข้ามปีนั้นจะหลบหนีการฉีดพ่นสารกำจัดวัชพืช ยกต่อการป้องกันกำจัด และอาจเป็นแหล่งที่มีการระบาดของวัชพืชชนิดนี้ซ้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อกำจัดวัชพืชชนิดอื่นแล้ว นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งอาศัยของศัตรูพืชชนิดอื่น ๆ ด้วย (Cooper and Harrison, ๑๙๗๓; Bendixen *et al.*, ๑๙๗๙) ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสำรวจและเฝ้าระวังวัชพืช *Fallopia convolvulus* (L.) Á. Löve ในประเทศไทย เพื่อให้ได้ข้อมูลสถานภาพการปรากฏหรือไม่ปรากฏของวัชพืช *F. convolvulus* ในประเทศไทย โดยข้อมูลดังกล่าวจะถูกส่งต่อให้องค์การอารักขาพืชแห่งชาติ (National Plant Protection Organization, NPPO) นำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดเงื่อนไขด้านมาตรการสุขอนามัยพืช การรักษาสถานภาพของศัตรูพืช หรือการรับรองพื้นที่ปลอดศัตรูพืช และเพื่อป้องกันมิให้ศัตรูพืชที่ร้ายแรงเข้ามาแพร่ระบาดทำความเสียหายต่อการเกษตรในประเทศ

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

การสำรวจและเฝ้าระวังวัชพืช *Fallopia convolvulus* (L.) Á. Löve ในประเทศไทย เพื่อให้ทราบถึงสถานภาพของวัชพืช *F. convolvulus* ในประเทศไทย โดยการศึกษาข้อมูลและสำรวจติดตามศัตรูพืชในแหล่งปลูกพืชเพื่อการเฝ้าระวัง (Surveillance) เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลศัตรูพืชชนิดใดชนิดหนึ่งในพื้นที่ ซึ่งการรวบรวมข้อมูลนั้นสามารถทำได้ ๒ แบบ ได้แก่ การเฝ้าระวังโดยทั่วไป (General surveillance) โดยการค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารศัตรูพืชที่มีรายงานในประเทศ เช่นจาก หน่วยงานภาครัฐ มหาวิทยาลัย ภาคเอกชน ตลอดจนข่าวสารจากแหล่งข้อมูลขององค์กรระหว่างประเทศ เช่น องค์การอาหารและเกษตรแห่งชาติ (Food and Agriculture Organization, FAO) องค์การอารักขาพืชระดับภูมิภาค (Regional Plant Protection Organization, RPPOs) เป็นต้น และการเฝ้าระวังโดยการสำรวจแบบเฉพาะเจาะจง (Specific surveys) สามารถดำเนินการโดยการสำรวจแบบตรวจหา (Detection surveys) และการสำรวจแบบมีขอบเขต (Delimiting surveys) (FAO, ๒๐๑๘; McMaugh, ๒๐๐๘) ประโยชน์ของการสำรวจแบบเฉพาะเจาะจงทั้ง ๒ วิธีนี้นอกจากจะสามารถบอกถึงสถานการณ์ของศัตรูพืชในพื้นที่แล้วยังสามารถใช้ข้อมูลที่ได้เป็นการรับรองพื้นที่ปลอดศัตรูพืชในกรณีที่ไม่มีพบศัตรูพืชในพื้นที่นั้น ๆ เมื่อมีการรับรองพื้นที่ปลอดศัตรูพืชแล้ว การที่จะคงสภาพพื้นที่ปลอดศัตรูพืชจะต้องมีการสำรวจแบบตรวจหาอย่างเป็นระบบ หรือถ้าหากมีการตรวจพบศัตรูพืชเป้าหมายจะดำเนินการกำจัดให้หมดสิ้นไป หรือมีการ ประกาศเขตควบคุมศัตรูพืช โดยข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการสำรวจติดตามศัตรูพืชเพื่อการเฝ้าระวังนี้จะส่งให้องค์การอารักขาพืชแห่งชาติ (National Plant Protection Organization, NPPO) นำไปใช้ประโยชน์ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการเฝ้าระวังนี้สามารถนำไปใช้ในด้านต่าง ๆ เช่น ใช้ในการสนับสนุนการออกประกาศเรื่องการปลอดศัตรูพืช ตลอดจนที่ดำเนินการโดย NPPO เป็นกระบวนการช่วยตรวจหาศัตรูพืชชนิดใหม่ได้ทันเวลา การให้การรับรองพื้นที่ปลอดศัตรูพืช เป็นต้น การสำรวจ ติดตามและตรวจสอบศัตรูพืชเป็นงานพื้นฐานที่มีความจำเป็นสำหรับใช้ในการดำเนินการด้านอื่น ๆ อีก เช่น การวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช

(Pest Risk Analysis) การรับรองพื้นที่ปลอดศัตรูพืช (Establishment for pest free area) บัญชีรายชื่อศัตรูพืช (Pest list) และการรายงานศัตรูพืช (Pest report) เป็นต้น ซึ่งแนวทางการดำเนินงานจะสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยสุขอนามัยพืช (ISPMs (International Standard for Phytosanitary Measures) ฉบับที่ ๖ เรื่องการเฝ้าระวัง (Surveillance)

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทราบถึงสถานภาพของวัชพืช *Fallopia convolvulus* (L.) Á. Löve ในประเทศไทย
๒. สามารถนำรูปแบบการสำรวจที่ได้จากการทดลองนี้ไปประยุกต์ เพื่อดำเนินการสำรวจศัตรูพืชกักกันชนิดอื่นที่มีการเข้าทำลายใกล้เคียงกับวัชพืช *Fallopia convolvulus* (L.) Á. Löve ได้

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ได้ข้อมูลสถานภาพการปรากฏ/ไม่ปรากฏของวัชพืช *Fallopia convolvulus* (L.) Á. Löve ในประเทศไทย เพื่อส่งให้องค์กรอารักขาพืชแห่งชาติ นำไปใช้ประโยชน์ และแจ้งเตือนประเทศสมาชิกต่อไป

(ลงชื่อ) พรณิภา เป็ชัยศรี

(นางสาวพรณิภา เป็ชัยศรี)

ผู้ขอประเมิน

(วันที่) ๒๗ / เมษายน / ๒๕๖๖